

Domov Paprsek

Už předem mě upozorňovali na poměry v tomto zařízení. Neuměl jsem si ale představit, že by to mělo být celkově tak zlé. Jedná se o „novostavbu“, která zvenku dělá pěkný a upravený dojem. Co se ale děje za zdmi, tomu se mi nechtělo ani věřit. V domově se starají celkem asi o 120 postižených osob, které tam žijí v příliš velkém společenství. Původně byla tato instituce umístěna v zámku, ale po revoluci se naplánovalo přestěhování, které se později uskutečnilo. Avšak to, že se tolik věcí najednou udělalo špatně, můžeme a musíme zde označit jako úplnou neodbornost.

I zde jsme byli srdečně přivítáni a zavedeni do určité dílny, kde byla k dispozici jen „díleňská hoblovací lavice“ jako jediné díleňské nářadí. Místnost byla alespoň světlá. Velká čtvercová plocha, složená z různých menších stolků, sloužila asi 15 dospělým postiženým mužům s průměrným věkem 56 let (byli tam jen 2 mladší), kteří seděli kolem tohoto stolu a napjatě čekali, co se bude dít. Brzy se ale ukázalo, že v této místnosti nebude možné provést všechny řemeslné zkoušky, protože k tomu chyběl také správný svěrák a díleňský pracovní stůl v odpovídající výšce. Po několika nejasnostech jsme se přesunuli ven, před vlastní dílnu. Pak postavili ven malý, ale vhodný díleňský stůl s požadovaným svěrákem, což uvnitř malé dílny nebylo možné. Andrea, která nás provázela celý den, projevila přání, že by byla ráda, kdybychom mohli provést zkoušky přímo s přítomnými muži. Protože takový postup nebyl plánovaný, bylo zapotřebí určité improvizace ke splnění tohoto přání. Zároveň to byla také výzva, kterou jsem pak rád přijal. A experiment se vydařil. V předcházejících zařízeních prováděla každou zkoušku vždy jiná osoba. Poté, co první testovaná osoba ukončila svou část, stěžovali si přítomní, že je jim zima a že by rádi co nejdříve zase šli dovnitř. Takže jsme co nejrychleji provedli řezání a spojení vruty a potom jsme se zase vrátili do původní místnosti. To už bylo 11 hodin, a aniž bychom pokračovali ve zbývajících zkouškách, byl oběd. Ačkoliv jsme seděli ve velké jídelně, bylo zde jen několik lidí z personálu. V té chvíli mi bylo záhadou, co v této době dělali postižení. Pak nám bylo navrženo, abychom si předtím, než budeme pokračovat v našem programu, prohlédli domov. Toto jsme přijali a tak jsme viděli různá oddělení, která se od sebe pouze nepatrně lišila. Na patře zde žije 40 spolubydlících ve 2- a 3-lůžkových pokojích. Bez možnosti soukromí. Pro všechny se na konci chodby nachází pouze jedna koupelna se dvěma vanami a 6 umývadly. Ačkoliv část obyvatel je velmi silně postižena, není zde nejmenší možnost dostat se do vany jednodušším způsobem za pomoci současných elektrotechnologií. Byly zde k dispozici malé schůdky, které částečně řešily tento problém. Ošetřující personál je tak nucen tyto klienty zvedat do vany a pak je zase z vany vyzvedávat. Neviděl jsem žádné sprchy. Kvůli soukromí zde visely dva velké plastové závěsy, jaké se používaly u nás ve Švýcarsku před 50 lety. Na pokojích jsem také neviděl žádný záchod. Zato však pojízdné židle s nočníky byly vyrovnány v řadě na chodbách a na patrech to páchlo močí. Před nedávnem byla zřízena márnice. Předtím byli mrtví přechováváni v místnosti s čistícími prostředky. Andrea nám ještě ukázala velmi pěknou garsoniéru, kterou ale nikdo nepoužívá, asi aby se nic nerozbilo. Pak nám ukázali „dílnu“, kam občas chodí dobrovolné pomocnice a vyrábí něco s postiženými, ale ne jako denní úkol. Vyrábí se zde různé předměty, které ale neodpovídají charakteru klientů, protože se jedná převážně o muže. Nepracuje se ani se dřevem, ani s kovem, pokud se vůbec pracuje. Osoby s jedním či více postiženími zpravidla celý den posedávají, dívají se na televizi nebo spí. Z hygienických důvodů nikdo nesmí pracovat v kuchyni a venku nejsou žádné pracovní možnosti. Dříve, v zámku, to v tomto směru prý bylo trochu lepší. Tak mohli klienti alespoň v době sklizně trochu pomáhat zemědělcům ve vsi nebo se manuálně zapojit v okolí.

Pak jsme šli zpátky do zkušební místnosti, kde jsme pak provedli i ostatní zbývajících částí zkoušky. U Q. M. - testu se postupovalo stejně a pokusil jsem se přitom zapojit co nejvíce osob. S chutí a energií se účastnili těchto pro ně ne zcela jednoduchých úkolů. Po provedení všech úkolů jsem se

pokusil tyto části vyhodnotit. Kupodivu byly výsledky významně lepší, než se původně předpokládalo. Jasně se ukázalo, že tito klienti jsou schopni provádět řemeslné práce. Aby tito lidé ještě více nestrádali, je nutně třeba pro ně vypracovat programy k jejich zaměstnání, tak aby to přinášelo význam a obsah pro jejich život.

Nakonec bych rád sdělil ještě mé osobní názory. Již mnoho let tento domov vede jeden ředitel, který jako zemědělský inženýr zcela jistě nemá pedagogický cit, jinak by takové poměry nebyly v žádném případě možné.

Šance je, že tento pán brzy půjde do důchodu. Je nutně potřeba se postarat o to, aby dále už neměl vliv a tím ovlivnil výběr svých nástupců. Takové osoby by napříště už neměly vést tyto instituce. V dnešní době se už nepožaduje pouze schopnost spravovat peníze, ale je třeba je použít i ve prospěch klientů. Potřebné jsou porozumění a pedagogické znalosti, aby mohl být dosazen i odborně kvalifikovaný personál. Dalším negativním faktorem je, že v oblasti je složitá situace na pracovním trhu a každý má strach přijít o místo. Takže radši všichni mlčí a nikdo se neodvážá něco říct. Pokud se někdo vzepře, musí počítat s přesunutím z místa své činnosti nebo přímo s výpovědí. Aby se zabránilo těmto negativním jevům, je třeba nových a nevyčerpaných sil ke zvládnutí požadovaných úkolů.

Gerhard Kanobel

Sociální pedagog

La Corbaz – Freiburg

Schweitz